

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

## Ο ΘΕΟΣ ΠΑΤΗΡ

Μάθημα 2ον

### Ο ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΑΡΩΝ

#### ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Είσαγωγή.** Ἰέρων καὶ Σιμωνίδης.
- II. Ἀνάπτυξις.** 1. Σὲ μιὰ κατασκήνωσι διαγωνισμός: «Ποῦ κατοικεῖ ὁ Θεός;» 2. Πῶς γνωρίζομε, ὅτι ὁ Θεός εἶναι πανταχοῦ παρὼν; Διαβεβαίωσις Ἀγ. Γραφῆς. (Ἰερεμίας, Ψαλμοί, Ἀπ. Παῦλος).
- III. Ἐφαρμογή.** Ἡ συναίσθησις τῆς ἀπανταχοῦ παρουσίας τοῦ Θεοῦ: 1. Μᾶς προφυλάσσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν (Ἰωσήφ. Ἀνέκδοτο ὑπαλλήλου ἀμερικανικῆς ἐταιρείας). 2. Μᾶς δίδει δύναμι στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.
- IV. Ἐπίλογος.** 1. Ἐξω ἀπὸ τὴν σκηνὴ τοῦ Ἀντιγόνου. 2. «Ὁ Θεός εἶναι παρὼν!» Αὕτῃ τῇ σκέψι ἅς φέρωμε ἀδιάκοπα στὸν νοῦ μας.

#### I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

(Γενικώτερη εἰσαγωγή στὴ σειρὰ τῶν ἐπομένων τριῶν περὶ Θεοῦ μαθημάτων).

Ἐνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα προβλήματα, ποὺ ἀπασχόλησαν ἀνέκαθεν τὸν ἄνθρωπο, εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ. Ὅπως εἶδαμε πέρυσι, γιὰ τὸν ἀπροκατάληπτον καὶ ὀρθῶς σκεπτόμε-

νον άνθρωπον δλα στὴ ζωὴ, ἔμψυχα καὶ ἄψυχα, φωνάζουν:  
«Υπάρχει Θεός! Υπάρχει Θεός!» Τί δμως εἶναι ὁ Θεός;

Κάποτε ὁ Ἰέρων (477 - 466 π.Χ.), ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν ἔθεσε στὸν ποιητὴ Σιμωνίδην αὐτὸ τὸ ἐρώτημα:  
«Τί ἐστὶ Θεός;» Ὁ στοχαστὴς ποιητὴς ἐζήτησε προθεσμία μιᾶς ἡμέρας, γιὰ νὰ μελετήσῃ τὸ δύσκολο αὐτὸ πρόβλημα.  
Ἡ ἡμέρα ἐπέρασε. Ἀντὶ δμως νὰ δώσῃ ἀπάντησι, ἐζήτησε νέα προθεσμία δύο ἡμερῶν. Ἡ νέα προθεσμία ἐτελείωσε καὶ ὁ Σιμωνίδης ἐζήτησε τώρα τέσσαρες ἡμέρες παρᾶτασι. Ὁ Ἰέρων ἀγανάκτησε. — «Γιατί διαρκῶς ἀναβάλλεις τὴν ἀπάντησι;» τοῦ εἶπε — «Διότι, ἦτο ἡ ἀπάντησις, ὅσο περισσότερο ἐρευνῶ τὸ ζήτημα, τόσο μοῦ φαίνεται σκοτεινότερος.

Ὁ Σιμωνίδης δὲν ἔλεγε καμμιὰ ὑπερβολή. Ἀν ἐπιχειρήσῃ κανεὶς, μὲ τίς δυνάμεις μόνον τοῦ ἀνθρωπίνου μυαλοῦ, νὰ προσεγγίσῃ τὸν Ἅγιο καὶ Ἄπειρο Θεό, πολὺ ὀλίγα πράγματα θὰ ἐπιτύχῃ.

Εὐτυχῶς δμως, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δὲν μᾶς ἀφῆσε σὲ πλήρη ἀγνοία. «Οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφήκεν ὁ Θεός», ἔλεγεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ὁ Θεός δὲν ἀφήκε ἀγνωστον καὶ χωρὶς μαρτυρία τὸν ἑαυτὸ του (Πράξ. 14 — 17). Διὰ τῶν Προφητῶν καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Υἱοῦ Του, μᾶς ἀπεκάλυψε ὅτι ἔπρεπε καὶ ἦτο ὕψιστος νὰ μάθωμε σχετικῶς μὲ αὐτὸ τὸ θέμα.

Στὰ τρία μαθήματα, ποὺ θὰ ἐπακολουθήσουν, θὰ προσπαθῶμε νὰ γνωρίσωμε μερικὲς βασικὲς ἀλήθειες, σχετικῶς μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Πρέπει δμως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ υπογραμμίσωμε, ὅτι ἀπαιτεῖται πολλὴ προσοχὴ καὶ εὐλάβεια γιὰ τὴ μελέτῃ αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ὅταν προσεγγίξῃ κανεὶς, ἔστω καὶ μὲ τὴ σκέψι τοῦ τὸν Αἰῶνιο καὶ Ἅγιο Θεό, πρέπει ἡ καρδιά του νὰ πλημμυρίζῃ ἀπὸ δέος.

## II. ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ.

1. Σὲ μιὰ κατασκήνωσι κάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγός ἐκάλεσε μιὰ ομάδα καὶ εἶπε στὰ μέλη της.

— «Ἐχω μιὰ ἐρώτησι νὰ σᾶς κάμω. Ἐπειδὴ δμως θέλω ὁ καθένας νὰ ἀπαντήσῃ χωριστά, τὴν ἔχω γράψῃ σ' αὐτὰ τὰ χαρτάκια. Θὰ τὰ πάρετε, θὰ γράψετε τὴν ἀπάντησι μόνον σας καὶ θὰ μοῦ τὴν δώσετε.

Οἱ νεαροὶ πῆραν τὰ σημειώματα καὶ ἀπεσφύρθησαν. Τὸ κάθε χαρτί ἔγραφε: (*Ὁ Κατηχητὴς νὰ γράψῃ στὸν πίνακα τὴν ἐρώτησιν*). «Ποῦ κατοικεῖ ὁ Θεός;» Τὰ παιδιὰ ἐκείνης τῆς ομάδος ἦσαν ἀπὸ διάφορες πόλεις, μὲ διαφορετικὴ μόρφωσι καὶ ἀγωγή καὶ θρησκευτικὴ κατάρτισι. Καὶ ὁ ἀρχηγός ἤθελε νὰ δῇ, πῶς ἐσκέπτετο ὁ καθένας τους.

Ῥγότερα ἀπὸ λίγο ἐπεστράφησαν τὰ σημειώματα. Ὁ ἕνας ἀπήντησε: «Ὁ Θεός κατοικεῖ στὴν Ἐκκλησίαν». Ὁ ἄλλος: «Στὸν Οὐρανόν». Ὁ τρίτος: «Στὴν καρδιά τῶν καλῶν ἀνθρώπων». Ὁ τέταρτος: «Μέσα στὸ σῶμα». Ὁ πέμπτος: «Στ' ἀστέρια» κ.τ.λ.

— Κατ' ἀρχὴν θὰ ἤθελα νὰ σᾶς ἐρωτήσω: Ἐάν ὑποτεθῇ — ὑπόθεσι κάνομε — ὅτι ἦτο σ' αὐτὴ τὴν ομάδα ἕνα παιδί ἀπὸ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα, τί ἀπάντησι ἀράγε θὰ ἔδιδε; (...) Ἐάν ὑποτεθῇ, ὅτι ἦτο ἕνα Ἀφρικανόπουλο, ἀπὸ μιὰ φυλὴ ποὺ ζῇ στὴν εἰδωλολατρεία, τί ἀπάντησι θὰ ἔδιδε; (...) Σωστά. Ὁ ἕνας θὰ ἔλεγε ὅτι οἱ Θεοὶ κατοικοῦν στὸν Ὀλυμπο, ὁ ἄλλος ὅτι εἶναι στὸ τάδε ποτάμι, στὸ δεῖνα δένδρον ἢ ἡφαίστειο κ. τ. λ.

Ἐάν ἦσατε σ' αὐτὴ τὴν ομάδα ἐσεῖς, ποὺ ἔχετε τὴν εὐτυχία νὰ ζῆτε σὲ μιὰ χριστιανικὴ ἐποχὴ, σὲ μιὰ χριστιανικὴ χώρα καὶ μπορεῖτε νὰ σκέπτεσθε πιθ' ὄριμα καὶ σοβαρά, τί ἀπάντησι θὰ εἶχατε νὰ δώσετε; (...) (*Ἄς ἀφήσωμε τὰ παιδιὰ νὰ ἐμιλήσουν ἐλεύθερα καὶ ἄς ζητήσωμε ἀπὸ περισιτοτέρους τὴν γνώμην τους*) (\*).

2. Ποῦ στηρίζετε αὐτὸ ποὺ εἶπατε προηγουμένως; Ποῦ

(\*) Ἐάν τὸ Κατηχητικὸν εἶναι ὀλιγάριθμον, ἡ ἐρώτησις «Ποῦ κατοικεῖ ὁ Θεός» ἡμπορεῖ νὰ δοθῇ στὰ ἴδια τὰ παιδιὰ τοῦ Κατηχητικοῦ ὑπὸ μορφήν πρωτοτύπου διαγωνισμοῦ, στὴν ἀρχὴ τοῦ μαθήματος.

τό στηρίζεις ἐσύ, Τ.; Π ὥ ς γ ν ω ρ ί ζ ο μ ε, ὅ τ ι ὁ  
Θ ε ὸ ς ε ί ν α ι « π α ν τ α χ ο ὗ π α ρ ὢ ν »; (...)

Πολύ ωραία. Μᾶς τὸ λέγει σαφῶς ἡ 'Αγία Γραφή. "Ἄν  
ἦτο ἓνα θέμα νομικό, θὰ καταφεύγαμε στοὺς κώδικας τοὺς  
νομικούς. "Ἄν ἦτο ἓνα ἐρώτημα ἱστορικό, θὰ ἐζητούσαμε  
πληροφορίες ἀπὸ τὴν ἱστορία. "Ἄν ἦτο ἓνα πρόβλημα μαθη-  
ματικό ἢ τεχνικό, θὰ καταφεύγαμε στὰ μαθηματικά καὶ στὴ  
φυσική. Τὸ ἐρώτημα ὅμως, ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ, εἶναι ὅπως  
λέγουν μεταφυσικό, καὶ γιὰ τὴ μελέτη του μᾶς εἶναι ἀπαραί-  
τητο τὸ φῶς τῆς 'Αγίας Γραφῆς.

Ἡ 'Α γ ί α Γ ρ α φ ῆ μ ᾶ ς θ ε θ α ῖ ὡ ν ε ἰ λοιπὸν  
ἀπολύτως γι' αὐτό. «Τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ»,  
ἔλεγε ὁ Θεὸς διὰ στόματος τοῦ Προφήτου Ἰερεμίου. "Εγὼ  
γεμίζω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ('Ιερ. κγ', 24). "Ὅλοι οἱ ἅγιοι  
ἄνθρωποι, ποὺ μᾶς παρουσιάζει ἡ 'Αγία Γραφή, εἶχαν σαφῆ  
τὴν βεβαιότητα, ὅτι εὐρίσκονται κάτω ἀπὸ τὸ ἀγρυπνο μάτι  
τοῦ Θεοῦ.

'Ωραιότατα ἐκφράζει αὐτὴν τὴν ἀλήθεια ὁ 138ος ψαλμὸς  
(ὁ Κατηχητὴς ἄς ἀναθῇ ἐκ τῶν προτέρων. σὲ δύο μαθητὰς νὰ  
διαβάσουν ὁ ἓνας τὸ κείμενο καὶ ὁ ἄλλος τὴν μετάφρασιν τῶν  
στίχων 7 - 12. 'Εὰν ὑπάρχη κάποιος τρίτος ἢ μιὰ μικρὴ χορω-  
δία γιὰ νὰ τὸ ψάλλῃ κατόπιν, ἀκόμη καλύτερα).

**Κείμενον:** «Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου καὶ ἀπὸ  
τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; 'Εὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, οὐ  
ἐκεῖ εἶ' ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἕρην, πάρει' ἐὰν ἀναλάβοιμι τὰς πτε-  
ρυγὰς μου κατ' ὄρθρον καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσ-  
σης, καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὁδηγήσει με καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ  
σου. Καὶ εἶπα' ἄρα σκότος καταπατήσῃ με, καὶ νύξ φωτισμὸς ἐν  
τῇ τρυφῇ μου, ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ σοῦ καὶ νύξ ὡς  
ἡμέρα φωτισθήσεται' ὡς τὸ σκότος αὐτῆς οὕτω καὶ τὸ φῶς αὐτῆς».

**Μετάφρασις:** Ποῦ νὰ πάω μακριὰ ἀπὸ τὸ πνεῦμά σου καὶ  
ποῦ νὰ φύγω, ὥστε νὰ μὴ με παρακολουθῇ πᾶν τὸ πρόσωπό σου;  
'Εὰν ἀνεβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, οὐ ὑπάρχεις ἐκεῖ. 'Εὰν καταβῶ εἰς  
τὸν ἄδη, πάλιν εἶσαι παρῶν. 'Εὰν μολοῦσα νὰ πετῶ κι' ἐπαιρῶ

τὰ φτερά μου ἐκεῖ, ποῦ τὴν αὐγὴν ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, κι' ἐφθана  
πέρα στὴ δύει, τῶν θαλασσῶν τὴν ἄκρη, ἐκεῖ πάλι τὸ χεῖρ σου θὰ  
μ' ὁδηγήσῃ καὶ θὰ μὲ κρατᾷ σφικτὰ ἢ δεξιὰ σου. Καὶ ἐν ἔλεγει:  
ἄς μὲ καταπατήσῃ τὸ σκοτάδι, τὸ προσιμῶ. Καὶ θέλω νύχτα γύρω  
μουν νὰ γίνῃ ἡ ἡμέρα, γιὰ νὰ μολῶ ἀθέατος ἀπὸ τὰ σκότη νὰ  
κρυφθῶ, πόσο θὰ πλανηθῶ! Γιὰ σένα, κάθε νύχτα ζοφερὴ θὰ ἦ-  
το πάντα φωτεινὴ σὰν τὴν ἡμέρα. Γιὰ σένα τὸ σκοτάδι δὲν εἶναι  
σκοτεινόν(\*)).

Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, μ' ἓνα τρόπο ἀκόμα πιὸ  
κλασσικό, ὑπεγράμμισε αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, δταν ὠμιλοῦσε εἰς  
τοὺς Ἀθηναίους στὸν "Ἀρειο Πάγο: «Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν  
καὶ κινουόμεθα καὶ ἐσμέν», τοὺς εἶπε. (Πράξ. ιζ', 28).

Κάπως ζαλίζεται τὸ μυαλό μας δταν πᾶμε νὰ ἐμβαθί-  
νωμε σ' αὐτὲς τὲς ἀλήθειες. Ὅμως, μήπως εἶναι τὸ μόνο, γιὰ  
τὸ ὁποῖο ζαλίζεται; Μήπως δὲν ζαλιζώμαστε δταν μαθαίνω-  
με ὅτι τὰ ἐρτζιανὰ κύματα εἶναι παντοῦ, καὶ μέσα σ' αὐτὸν  
τὸν κλειστὸ χῶρο, κι ἀκόμα στὸ κενὸ τοῦ διαστήματος; Μή-  
πως δὲν τὰ χάνουμε, δταν ἀναλογιζώμεθα, ὅτι μὲ μερικά  
κουτάκια, ποὺ τὰ λένε δέκτες τηλεοράσεως, μποροῦν ἐκα-  
τομμύρια ἄνθρωποι νὰ βλέπουν, στὸ κλειδωμένο δωμάτιό

(\*) Θὰ μπορούσε ἴσως νὰ διαβασθῇ ἡ ποιητικὴ μετάφρασις  
τοῦ κ. Θ. Κωνσταντίνου.

'Απὸ τὸ πνεῦμα σου μακριὰ νὰ πάω ποῦ θὰ μολοῦσώ;

Κι' ἀπὸ τὸ ἅγιό σου τὸ πρόσωπο ἐγὼ ποῦ θὲ νὰ φύγω;

'Ἄν ἀνεβῶ στὸν οὐρανόν, κεῖ βρίσκεσαι, Θεέ μου.

'Ἄν εἰς τὸν ἄδη καταβῶ, μπροστά μου θὲ νὰ σ' εὕρω.

'Ἄν πάρω τὲς φτεροῦγες μου σ' ἀνατολὴ καὶ δύει,

Καὶ στὸ βυθὸ τῆς θαλάσσης θὰ στήσω τὴ σκηνή μου,

Κι' ἐκεῖ θὲ νᾶχω γιὰ ὁδηγὸ τὸ χεῖρ σου, Θεέ μου.

Τὸ χεῖρ σου θὰ μὲ κρατᾷ, κακὸ γιὰ νὰ μὴ μ' εὕρῃ.

Κι' ἂν πῶ: Σκοτάδι νὰ γενῇ, νὰ μὲ κατασκεπάσῃ,

Κι' ἀντὶ γιὰ φῶς, στήν τέφρι μου, σκοτάδια νὰ πλακώσουν,

Καὶ τότε τὸ σκοτάδι μου δὲν θὰ εἶναι γιὰ σὲ σκοτάδι,

Κι' ἡ νύχτα μου, μέρα λαμπρὴ καὶ φωτεινὴ γιὰ σένα.

Ὅπως τὸ φῶς πάντα εἶναι φῶς, ἔτσι καὶ τὸ σκοτάδι,

Γιὰ σένα πάντοτε εἶναι φῶς, ποτὲ δὲν εἶν' σκοτάδι.